

TER INFORMATIE MCC-19 (4/12) EN CATSHUISSESSIE (WEEKEND 5/12 & 6/12)

Aan

de minister

Inspectie der
Rijksfinanciën

Inlichtingen

10.2.e 10.2.e 10.2.e

10.2.e

www.minfin.nl

Direct contact

10.2.e 10.2.e

10.2.e

notitie

Notitie scholensluiting

Datum

2 december 2020

Notitienummer

2020-0000239021

Auteur

10.2.e 10.2.e

Van

Kopie aan

BOA

Aanleiding

In de MCC-19 van morgen (4/12) en dit weekend in het Catshuis wordt gesproken over OMT advies voor de kerstperiode, waaronder het voorstel om scholen na de kerstvakantie een week langer gesloten te houden en over te gaan op afstandsonderwijs. Deze notitie schetst (heel globaal) de economische effecten van een sluiting van scholen. We hebben deze inzichten ook gedeeld met AZ, EZK en OCW.

Kern

De economische literatuur over scholensluiting onderscheidt twee kanalen:

1. Het effect van scholensluiting op de leerprestaties. Op de korte termijn leren kinderen minder, en er zijn aanwijzingen dat dit hun latere verdienvermogen aantast. Dit heeft effect op het bbp op de lange termijn. Een zeer grove inschatting is dat dit effect kan oplopen tot **ca. 3% bbp cumulatief op de lange termijn** (= opgeteld verlies aan productiviteit voor leerlingen die door sluiting geraakt worden) **per maand schoolsluiting**.
2. Het effect van scholensluiting op ouders, die minder kunnen werken als ze zich op de zorg en het onderwijs van hun kinderen moeten richten. Dit heeft effect op het bbp op de korte termijn. Een zeer grove inschatting is dat het onmiddellijke bbp-effect hiervan (in het lopende jaar) **ca. -0,25% bbp groei is per maand schoolsluiting**.

De effecten van een extra week afstandsonderwijs zullen waarschijnlijk niet dramatisch zijn. Wel voorzien wij dat deze maatregel mogelijk moeilijk terug te draaien zal zijn. Hiermee wordt een signaal naar scholen gegeven dat zij wel degelijk een belangrijke bron van besmetting zijn. Alleen de aankondiging leidt al tot opleven van onrust bij docenten. Daarnaast is niet uit te sluiten dat er na Kerst/ Oud en Nieuw een nieuwe coronapiekt ontstaat (bij versoepeling), wat een moeilijke context zal geven om scholen te heropenen.

Kortom, wij vrezen: makkelijk te sluiten, moeilijk te heropenen, waardoor afstandsonderwijs van een week mogelijk uitloopt naar meerdere weken. De maatschappelijke en economische effecten van het sluiten van de scholen maakt het kerstdiner met de hele familie, een wel duur kerstdiner.

Toelichting

Ad i)

De laatste tijd is een aantal resultaten bekend geworden van onderzoeken naar het effect van sluiting van scholen (vanaf 16 maart gedurende 8 weken) op de leerprestaties en kansengelijkheid. Deze bevestigen het beeld dat

leerachterstanden zijn ontstaan. Universiteit van Maastricht: leerverlies bij Limburgse scholieren op terrein van begrijpend lezen, d.w.z.: achteruitgang), Oxford University: Nederlandse scholieren hebben weinig tot niets geleerd, Cito: meer leerlingen in groepen 4-7 halen het laagste niveau; minder leerlingen het hoogste. Ook lijkt er empirie te zijn die de verwachting dat kwetsbare leerlingen het hardst geraakt worden (o.a. ESB, nog te verschijnen), bevestigt.

Het is nog onmogelijk om te meten wat de bbp-effecten hiervan zijn, de kinderen hebben immers de arbeidsmarkt nog niet betreden. Modeleerwerk obv eerdere schoolsluitingen (bijv tijdens een polioepidemie) kan echter inzicht geven. Het Amerikaanse Brookings Institute heeft op die manier berekend dat de schoolsluiting van 4 maanden in de VS zal leiden tot een verminderd verdienpotentieel voor het cohort dat hierdoor geraakt wordt van cumulatief (over hun hele werkende leven) ca. 12,7% bbp. Dit model veronderstelt dat er tijdens de schoolsluiting géén onderwijs plaatsvindt (ipv zo goed mogelijk online onderwijs in de Nederlands coronasituatie), en is dus een overschatting zowel qua duur (in Nederland was de sluiting 2 maanden ipv 4) als qua gemiste lesstof. Anderzijds neemt de studie niet het effect mee van de sluiting en vervolgens overgang op online onderwijs door mbo, hbo en wo, waarvan aannemelijk is dat het verdere negatieve effecten heeft op het leren en toekomstig verdienvermogen. De uitkomsten suggereren dat leerachterstanden forse effecten kunnen hebben.

Ad ii)

Sluiting van scholen en van kinderopvang heeft een effect op de productiviteit van ouders die minder kunnen werken. Hoe groot dit effect op macro-niveau is hangt o.a. af van de duur van de sluiting, de gemiddelde samenstelling van huishoudens en de arbeidsparticipatie van ouders, en kan dus tussen landen verschillen. Hoewel ons geen empirie bekend is over de Nederlandse situatie, geeft onderzoek uit de VS en het VK een indicatie. Verschillende studies¹ wijzen op een effect van ca. 0,2-0,3% bbp per maand dat scholen gesloten zijn.

¹ Lempel et al (2008): sluiting van 4 weken in de VS heeft effect van 0,1-0,3% bbp; Sadique et al (2008): sluiting van 8 weken in het VK heeft effect van ca. 0,6% bbp;